

Zorgteam en ZAT met kwaliteit

Inrichting en borging

Regionale bijeenkomsten WSNS-en in Nederland
Nji Onderwijs & Jeugdzorg,
Marina Moerkens – najaar 2009

Programma Zorgteam en ZAT

- 1. Situatie jeugd in Nederland
- 2. Landelijk kwaliteitskader ZT en ZAT
- 3. Kwaliteitscriteria
- 4. Checklist 'Het Z(A)T langs de meetlat'

Eerst .....

- Wie is wie?
- Vragen?

3

1. Leerlingpopulatie

2 % liggen we van wakker

hoe heten ze?

13 % steun nodig:

zorgstructuur a.u.b.

85 % goed onderwijs

n.b. Wat goed is voor zorgleerlingen is goed voor alle leerlingen

Resultaat door verbinden

4

1. Urgentie

- 1 op 6 lln: achterstandswijk
- 25% bao-lln: onderwijsachterstanden
- G4: 25% onderwijsuitval; buiten 10%
- 30% verlaat na vmbo het onderwijs
- allochtonen: 1.7 keer groter schooluitval
- gedragsproblemen: verdubbeling zmok-lln laatste acht jaar
- selectieve jeugdwerkloosheid
- thuiszitters / zeer moeilijk plaatsbare jeugdigen

5

1. Uitdaging

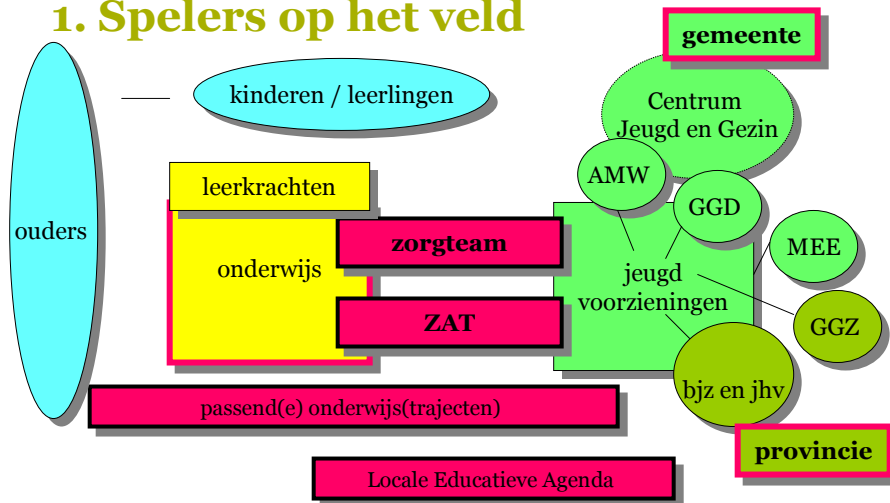
4 miljoen kinderen
dé toekomst
van Nederland

Optimale ontwikkelkansen!

6

1. Spelers op het veld

7

Reden aansluiting zorg bij school?

- alle kinderen (van 4 tot 18 (23) jaar)
- 2e leefmilieu (1000 uur / jaar)

Preventief:

- vindplaats -> signaleerder
- informant -> dossierdrager
- professionele samenwerkingspartner voor hulpverleners
- handelingsadviezen voor leerkrachten
- laagdrempelige toegang -> groter bereik voor preventieve programma's

-) integrale onderwijs-zorg-keten (= middel)

-) één kind (of gezin), één plan (= doel)

(vroegtijdig + zoveel als nodig, niet meer dan noodzakelijk)

8

2. Landelijke zorgstructuur PO-JZ

Zorgteam

- één kind, één plan
- **óp school**
- **'eenvoudige' problematiek**
- multidisciplinair: **IB'er + jvk + smw (+ ouders)**
- analyse + verheldering onderwijs + zorgbehoeften
- handelingsadviezen school
- snelle actie + korte lijnen
- licht ambulante hulp

Zorg- en advies Team

- één kind, één plan
- **bovenschools / WSNS**
- **complexe problematiek**
- multidisciplinair: **WSNS + jeugdarts + smw + orthopedagoog + BJZ + REC e.a. (+ ouders)**
- analyse + verheldering onderwijs + zorgbehoeften
- **aanvullend onderzoek**
- handelingsadviezen school
- licht ambulante hulp
- **indicatiestelling voorbereiden**
- **toeleiding OZA**

9

2. Zorgteam en ZAT in Nederland

	2008	2007
• PO	69 %	61 %
• PO zorgteam*	77 %	71 %
• VO	95 %	92 %
• MBO	82 %	75 %

- Op Minimaal de helft van de scholen van het WSNS-verband

10

2. Leerling-bereik per ZAT

- **PO**   **6700 leerlingen**
- VO   700 leerlingen
- MBO   4200 leerlingen

11

2. Resultaten ZAT's

Top vier resultaatgebieden:

- sneller mobiliseren van passende begeleiding of hulp
- meer doeltreffende aanpak
- goede probleemtaxatie en diagnostiek
- betere afstemming onderwijszorg – hulp van externe instellingen

12

2. Functioneren ZAT's

Tevredenheid (in %)

	PO	VO	MBO
• expertise deelnemers	83	89	93
• samenwerking	77	89	86

13

2. Bestuurlijke borging

Afspraken

	2008	2007
• PO	58 %	42 %
• VO	65 %	48 %
• MBO	74 %	59 %

14

2. Functioneren ZAT's

Verbeterpunten

- inbedding ZAT in zorgstructuur school
- tijdige toeleiding
- inzet en mandatering externe deelnemers
- inzet preventieve programma's van externen in de school

15

3. Bestuurlijke borging Z(A)T

Taak van

- schoolbesturen
- gemeenten
- provincie

Mini-enquête

- samenwerkingsconvenant zorgteam en ZAT?
- visie op samenwerking met ouders
- reglement en protocol privacygevoelige informatie?
- kengetallen?
- scholing ZAT team?
- Locale Educatieve Agenda?
- OOGO: op overeenstemming gericht overleg met provincies?

16

3. Landelijke opdracht

- **100 % dekkend ZAT-aanbod**
- **kwaliteit!**

‘Instrumenten’

- **landelijk steunpunt ZAT**
  - info: basismodel, checklist, taakprofielen, registratie, privacy, convenanten e.a.
  - advies en ondersteuning bij inrichting infrastructuur, werkprocessen, rol deelnemers en bestuurlijke borging
  - www.zat.nl; tel. 030-230 64 81; e-mail: infozat@nji.nl
- **wettelijke basis ‘zorg in en om de school’**

17

3. ‘Zorg in en om de school’

Wettelijke basis

- **verplichting tot samenwerking**
- **aanpassingen wetten**
- **preventieve inzet van zorg op school**
- **multidisciplinair overleg / ZAT**
- **kernpartners**
- **beschikbaarheid zorg**

18

3. ZT en ZAT – plek in zorgroute

Citaat jeugdarts: ‘Een ZAT functioneert alleen goed als de toeleiding goed is’

Zorg óp en door de school

- stap 1. de leerkracht in de groep
- stap 2. leerkracht overlegt met collega
- stap 3. leerkracht overlegt met ib'er

Schoolnabij: óp school door externen

- stap 4. **Zorgteam**

Bovenschools en externe zorg

- stap 5. **ZAT**
- stap 6. onderwijs- en zorg ‘op maat’

19

3. Kwaliteitscriteria Z(A)T

- Structuur
- Werkprocessen (-----) borging
- Rol deelnemers
- Resultaten

**Twee kanten van dezelfde medaille:
functioneren Z(A)T en borging**

20

4. Checklist 'het Z(A)T langs de meetlat'

Checklist 'uitvoerend niveau'

- toeleiding naar het ZAT
- het ZAT-overleg
- uitvoering ZAT-acties + monitoring
- doelen en resultaten

21

4. Checklist 'het Z(A)T langs de meetlat'

Checklist 'bestuurlijke borging'

- leerling-zorg op school
- afspraken rondom het ZAT
- beschikbare protocollen
- doelen en resultaten

22

4. Checklist 'het Z(A)T langs de meetlat'

De kwaliteit van 'mijn Z(A)T'?

- invullen checklist
- uitwisseling
- verbeterpunten eigen Z(A)T?
- verbetersuggesties checklist?

23

Ketensamenwerking

Factoren voor succes:

- doelconvergentie
- gedeelde probleemanalyse
- ketenregie
- informatiecoördinatie
- bereik van de keten
- continuïteit in de keten
- oplossingsgerichtheid
- systematische evaluatie en verbetering

Bron: *Werkende ketens? Integraal Toezicht Jeugd (juli 2009)*

24

Meer weten?

Kijk op:

- Landelijk Steunpunt ZAT's: www.zat.nl
tel. 030-230 64 81, e-mail: infozat@nji.nl
- www.nji.nl / databank
- www.samenwerkenvoordejeugd.nl
- www.opvoedingsondersteuning.info
- www.jeugdinterventies.nl
- www.jeugdengezin.nl